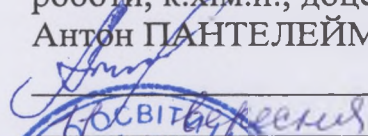

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра українознавства

«Затверджую»

Проректор з науково-педагогічної
роботи, к.х.н., доцент
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Історія України

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальності

перший (бакалаврський) рівень
051 – економіка
051 – економіка, бізнес-економіка та
міжнародна статистика,
073 – менеджмент, 075 – маркетинг
076 – підприємництво, торгівля та
біржова діяльність,
281 – публічне управління та
адміністрування
економіка, менеджмент організацій,
публічне управління та
адміністрування,
менеджмент бізнес-процесів,
маркетинговий менеджмент,
інформаційний маркетинг,
реклама та зв'язки з громадськістю,
менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності, міжнародний
менеджмент і бізнес-комунікації,
підприємництво, торгівля та
біржова діяльність

освітні програми

спеціалізація
вид дисципліни
факультет

обов'язкова
економічний

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна «24» червня 2020 р., протокол № 5.

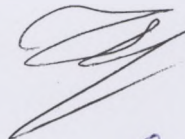
РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Семененко В.І. – канд.іст.н., професор кафедри українознавства.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства.

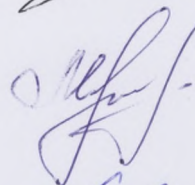
Протокол від «23» серпня 2020 р. № 9.

Завідувач кафедри українознавства

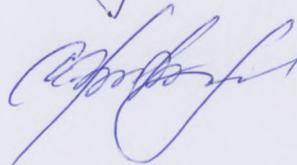
Дмитро Чорний

Програму погоджено з гарантом
освітньо-професійної програми
«Економіка і економічна політика»

Ю.О. Мірясов

Програму погоджено з гарантом
освітньо-професійної програми
«Бізнес-економіка»

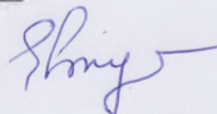

В.В. Микитась

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна.

Протокол від «29» серпня 2020 р. № 1

Голова науково-методичної комісії

В.А. Євтушенко

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Історія України» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалаврів спеціальності «Економіка».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни.

Засвоєння знань про сутність суспільно-політичних процесів, які відбувалися в минулому і відбуваються у сучасній Україні, розуміння їхньої об'єктивної зумовленості, взаємозв'язків та взаємозалежності. Засвоювати і реалізовувати загальноцивілізаційні норми поведінки в суспільстві, враховуючи складний історичний шлях українського народу. Знайомити студентів з розвитком науки й культури України, характеризувати її гідне місце у світовому співтоваристві. Водночас акцентувати увагу студентів на тих історичних випробуваннях, які пережили народи України, особливо під час Першої та Другої світових воєн. Засвоєння основного, базового понятійно-термінологічного апарату історичного змісту.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни.

В результаті вивчення курсу студенти повинні знати: головні етапи та стадії, умови функціонування суспільно-політичних процесів, котрі проходили на теренах України, еволюцію та особливості української культури, яка вбирала кращі елементи культури інших народів, а їх у доісторичні часи налічувалося не менше 20-ти. Необхідно у доступній формі надати студентам хід найважливіших подій, основні віхи життєвого шляху видатних персоналій України, включаючи керівників держави, видатних воєначальників. Розглянути історичні форми розвитку в Україні, аналізувати факти та явища, що відбувалися в Україні й кардинально впливали на перебіг подій.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й

Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота, у тому числі	
42 год.	год.
Індивідуальні завдання	
10 год.	

1.6. Заплановані результати навчання.

В результаті вивчення історії України студенти повинні виробити уміння аналізувати й оцінювати явища соціально-економічного й політичного розвитку українського соціуму у контексті світової історії. Вони, безумовно, мають набути вміння зіставляти історичні процеси з певними епохами, виділяючи особливе й загальне, формуватися як свідомі громадяни й патріоти своєї держави. У результаті вивчення навчального курсу студенти повинні знати сутність основних проблем історії та сучасного буття народів України, витоки української нації та її місце у загальнолюдських процесах, зародження й розвиток української державності, вміти порівнювати, аналізувати, узагальнювати, критично оцінювати історичні факти та діяльність державних діячів. Студенти повинні вміти самостійно добувати історичну інформацію, працювати з першоджерелами, науковою літературою.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Давня, середньовічна та ранньомодерна Історія України.

Тема 1. Історія України як наука.

Завдання курсу історія України. Періодизація історії України. Джерела та література.

Тема 2. Найдавніші цивілізації і стародавні держави на українських землях (VII ст. до н.е. – IX ст. н.е.).

Українські землі в первісну епоху. Досягнення і значення. Трипільська культура. Перші протидержавні утворення на українських землях. Східні слов'яни. Теорії та етапи слов'янського етногенезу. Першопочатки українства. Зародження і поширення етноніму «Русь».

Тема 3. Київська Русь – середньовічна українська держава.

Теорії походження Київської держави. Форми і характер економічного розвитку Київської Русі. Політичний устрій Київської Русі. Етнічні процеси й питання про давньоруську народність. Християнізація Русі. Політична культура Київської Русі.

Тема 4. Причини роздроблення Київської Русі.

Державні утворення Середнього Подніпров'я. Вплив на роздроблення Київської держави монголо-татарської навали. Галицько-Волинська держава й початок визволення українських земель у першій чверті XIV ст.

Тема 5. Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XVI – перша половина XVII ст.).

Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Україна під владою Речі Посполитої. Виникнення українського козацтва.

Тема 6. Українська національна революція XVII ст. і становлення української державності (1648-1676 рр.).

Особливості національної революції. Причини, рушійні сили, періодизація. Утворення Української козацької республіки. Козацтво – провідна сила національно-визвольної боротьби українського народу. Політична криза після смерті Б. Хмельницького. Причини поразки української революції.

Тема 7. Українська державність наприкінці XVII-XVIII ст.

Обмеження та ліквідація української автономії кінця XVII-XVIII ст. Причини та наслідки поразки І.Мазепи. Політична ситуація на Правобережжі в кінці XVII-XVIII ст.

Розділ 2. Україна в XIX-XX ст.: формування модерної нації та держави.

Тема 1. Українське національне Відродження XIX ст.

Україна в першій половині XIX ст. початки українського національного Відродження. Розширення Українського національного Відродження в другій половині XIX ст. Посилення національного руху в західноукраїнських землях у другій половині XIX ст.

Тема 2. Нові тенденції в соціально-політичному житті і національно-визвольному русі в Україні на початку XX ст.

Особливості розвитку України на початку XX ст. Перші політичні партії Східної України. Національно-визвольний Рух в Україні в період революції

1905-1907 рр. і Першої світової війни.

Тема 3. Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за державність (1917-1920 рр.).

Доба української Центральної Ради. Відродження державності (березень 1917 – квітень 1918рр.). Українська держава гетьмана П. Скоропадського. Відродження УНР Директорією. Національно-визвольний рух на землях Західної України.

Тема 4. Українські землі в 20-30-ті рр. ХХ ст.

Радянська Україна в 20-ті рр. Радянська Україна в 30-ті рр. Основні риси тоталітарного режиму. Західноукраїнські землі у 20-30-ті роки. Соціально-політичне гноблення і національно-визвольний рух.

Тема 5. Україна і Друга світова війна (1939-1945 рр.).

Початок Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР. Окупація України військами Німеччини. Рух опору в Україні. Визволення України від фашистських загарбників.

Тема 6. Криза тоталітарної системи. Ідейна та громадська боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.).

Період посилення сталінського тоталітарного режиму (1945-1953 рр.). Політична ситуація в Україні в період лібералізації тоталітарного режиму (в середині 50-х- середині 60 рр.) і криза Радянського суспільства. Україна в період перебудови (1985-1991 рр.).

Тема 7. Розбудова української незалежної держави (1991-2020 рр.).

Політичний розвиток України. Економічне життя, причини поглиблення кризових явищ у суспільстві та господарському житті; зміни у соціальній сфері. Зовнішня політика України. Анексія Криму Росією та початок війни на Донбасі.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Давня середньовічна та ранньомодерна Історія України.												
Тема 1. Історія України як наука.	4	2	2			2						
Тема 2. Найдавніші цивілізації і стародавні держави на українських.	2	2	-			2						
Тема 3. Київська Русь – середньовічна українська держава (IX-XI ст.)	7	2	2			2						
Тема 4. Наслідки роздроблення Київської Русі. Південно-Західні руські князівства та їх політика (XII – перша половина XVII ст.).	5	2	-			2						
Тема 5. Українські землі під владою іноземних держав (друга половина XIV – перша половина XVII ст.).	9	2	-			2						
Тема 6. Українська національна революція XVII ст. і становлення Української державності (1648-1676 рр.).	7	2	2			1						
Тема 7. Українська державність наприкінці XVII – XVIII ст.	8	4				1						
Разом за розділом 1	42	16	6			12						

Розділ 2. Україна в XIX-XX ст.: формування модерної нації та держави.												
Тема 1. Українське національне Відродження XIX ст.	9	2	2			4						
Тема 2. Нові тенденції в соціально-політичному житті і національно-визвольному русі в Україні на поч. XX ст.	4	2	-			4						
Тема 3. Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за державність (1917-1920 рр.)	5	2	2			4						
Тема 4. Політичні режими на українських землях у 20-30 рр. XX ст.	7	2	2			4						
Тема 5. Україна і Друга світова війна (1939-1945 рр.)	7	2	2			4						
Тема 6. Криза тоталітарної системи. Ідейна та громадська боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.)	10	2	2			4						
Тема 7. Розбудова Української незалежної держави (1991-2020 рр.)	6	4				6						
Разом за розділом 2	48	16	10			30						
Усього годин	90	32	16			42						

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу «Історія України».	2
2	Київська Русь – середньовічна українська держава.	2
3	Українська національна революція XVII ст. і становлення Української державності (1648-1676 рр.).	2
4	Українське національне Відродження XIX ст.	2
5	Національно-демократична революція в Україні. Боротьба за державність (1917-1920 рр.).	2
6	Політичні режими на українських землях у 20-30 рр. XX ст.	2
7	Україна і Друга світова війна (1939-1945 рр.).	2
8	Україна в повоєнний період. Криза тоталітарної системи. Ідейна та громадська боротьба за державну незалежність (1945-1991 рр.).	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Стародавні слов'яни на українських землях.	1
2	Політична історія Київської Русі. Головні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики.	1
3	Питання про давньоруську народність і етногенезу українського народу.	1
4	Проблема характеру суспільно-політичного ладу на Русі в історіографії.	1
5	Процес політичної децентралізації Київської Русі.	1
6	Процес політичної історії Галицько-Волинської держави.	1
7	Розчленування українських земель в XIII-XV ст.	1
8	Особливості перебування українських земель у складі Великого князівства Литовського.	1
9	Соціально-економічні та політичні перебудови виникнення українського козацтва.	1
10	Козацько-селянські повстання кінця XVI ст. та 20-30 рр. XVII ст. (Криштоф Косинський, Семерин Наливайко, Іван Трясило, Іван Судима). Їх наслідки.	1
11	Україна під владою Речі Посполитої. Початки українського національного відродження кінця XVI – першої половини XVII ст.	1
12	Періодизація української національної революції XVII ст.	1

13	Громадська війна в Україні після смерті Богдана Хмельницького.	1
14	Селянська війна (1648-1652 рр.) та її політичні наслідки.	1
15	Визвольна війна українського народу і Слобожанщина.	1
16	Вплив Хмельниччини на формування української нації.	1
17	Наступ російського царизму на українську автономію. Ліквідація Гетьманщини.	1
18	Геополітичні зміни в Україні в другій половині XVIII ст.	1
19	Слобожанщина у XVIII ст.	1
20	Запорізька Січ у XVIII ст.	1
21	Національно-визвольний рух в Наддніпрянській Україні в XIX ст.	1
22	Національно-визвольний рух в Західній Україні в XIX ст.	1
23	Українське національне Відродження XIX ст., його особливості.	1
24	Політика царського уряду в українському питанні в XIX ст.	1
25	Національно-визвольний рух в Україні на початку XX ст.	1
26	Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр.	1
27	Україна в Першій світовій війні.	1
28	Особливості російської демократичної революції 1917 р. в Україні.	1
29	Окупація України німецько-австрійськими військами.	1
30	Наслідки національно-демократичної революції 1917-1920 рр. для України.	1
31	Проголошення ЗУНР. Політичне перетворення в Західній Україні.	1
32	Головні здобутки українського Відродження в 20-х роках XX ст.	1
33	Масові репресії 30-х рр. XX ст. в Україні.	1
34	Організація українських націоналістів: стратегія і тактика.	1
35	Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни.	1
36	Окупаційний режим в Україні 1941-1944 рр.	1
37	Харківщина у Великій Вітчизняній війні.	2
38	Україна в 1960-ті роки. Спроба реформ.	1
39	Національна політика в СРСР (1945-1990 рр.).	1
40	Причини і характер «перебудови», її особливості в Україні.	1
41	Суспільно-політичні рухи України в 90-х рр. – на початку XXI ст.	1
	Разом	42

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

7. Методи контролю

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07» серпня 2020 р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформи для відеоконференцій ZOOM. 25 % часу лекції надається для запитань, дискусій, обговорення проблемних питань навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційній формі.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та практичних занять (групова дискусія);
- контроль та оцінювання якості підготовки та розробки проектних завдань під час виконання самостійної роботи студентів;
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь вирішувати розрахункові, ситуаційні та інші задачі;
- контроль та оцінювання вмінь проводити самостійні наукові дослідження та презентувати їх із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Критерії оцінювання роботи студентів на семінарських заняттях:

Ваговий бал – 3. Максимальна кількість за усі виступи: $15 \times 3 = 45$ бали.

3 бали – красномовний логічний виступ, риторично грамотний за усіма параметрами оцінювання.

2 бали – виступ за темою з частковими порушеннями параметрів красномовства.

1 бал – формальний виступ з намаганням схематично викласти тему.

1 – зауваження, доповнення.

0 – пасивна присутність.

Критерії оцінювання робіт за самостійними завданням –

За завдання з самостійної роботи студенти можуть набрати $3 \times 5 = 15$ балів максимально. Критерієм оцінки самостійної роботи є наявність власної (авторської) позиції; пов'язаність змісту есе із сучасними українськими реаліями (практичними чи теоретичними); наявність висновку й посилань на літературу і джерела.

5 балів – робота виконана на високому теоретичному рівні, містить аналіз побаченого і добре обґрунтовану авторську позицію.

4 бали – має незначні недоліки з питань самостійної роботи, авторська

позиція обґрунтована не досить послідовно.

3 бали – не містить критичного аналізу, неповністю висвітлена проблематика.

2 бали – робота не містить достатньо джерел і літератури, відсутня авторська позиція.

1 бал – робота має компілятивний характер, помилки в оформленні.

0 балів – плагіат, несамотійно виконана робота

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення екзамену. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Вміст екзаменаційного білета й оцінювання відповідей на екзамені:

Теоретичне питання – 15 балів.

Питання на знання біографії – 10 балів.

У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Екзамен	Сума
Розділ 1						Розділ 2							40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		
5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4		
30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 5 балів; за кожну самостійну роботу – 5 балів)						30 балів (з них: активна робота на семінарських заняттях – 5 балів; за кожну самостійну роботу – 5 балів)								

T1, T2 ... T13 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за чотирирівневою шкалою
	для іспиту
90-100	відмінно
80-89	добре
70-79	
60-69	
50-59	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Бойко О.Д. Історія України: підручник / О.Д.Бойко. – 5-те вид., доп. – Київ: Академвидав, 2014. – 717 с.
2. Бойко О.Д. Історія України: підручник / О.Д.Бойко. – 4-те вид., доп. – Київ: Академвидав, 2012. – 702 с.
3. Політична історія України: навч. посіб. / В.А.Греченко, В.І.Танцюра, В.В.Калініченко та ін. – 2-е вид., допов. – К.: Академвидав, 2008. – 552 с.
4. Яковенко Н.М. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII століття. – К.: Генеза, 1997. – 312 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX століття. – К.: Генеза, 1996. – 360 с.
6. Попович М. Нарис історії культури України / М.В.Попович. – К.: АртЕк, 1999. – 727 с.

Допоміжна література

1. Баталій Д.І. Вибрані праці: у 6 т. Т.5: Історія колонізації Слобідської України. 4.1. – Харків: Видавництво Народної української академії (НУА), 2007. – 575 с.
2. Брайчевський М. Утвердження християнства на Русі / М.Ю.Брайчевський. – К.: Наукова думка, 1988. – 261 с.
3. Верстюк В. Махновщина. Селянський повстанський рух на Україні (1918-1921) / В.Ф.Верстюк. – Київ: Наукова думка, 1991. – 368 с.
4. Вівчарик М.В. Українська нація: витоки, становлення і сьогодення. – К., 2003.
5. Відейко М.Ю. Трипільська цивілізація. – К., 2006.
6. Головяшко Л.М. Українсько-козацька держава: Історія українського козацтва. – Маріуполь, 2005.
7. Головка М.Л. Суспільно-політичні організації та рухи України в період Другої світової війни. 1939-1945 рр. – К., 2004.
8. Горелов М.Є., Моця О.П., Рафальський О.О. Цивілізаційна історія України. – К., 2005.
9. Грач Л.І. Україна після Кучми. – К., 2005.
10. Дем'янчук Г. Нариси з історії українського краєзнавства. – К., 2006.
11. Джерела та зруйнування Запорізької Січі. – Львів, 2005.
12. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація. До 40-річчя оприлюднення. – К., 2005.
13. Кононенко П. Національна ідея, нація, націоналізм. – К., 2006.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Інститут історії України: <http://history.org.ua/uk>
2. Ізборнік: <http://litopys.org.ua/>